

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

Prijsvraag Stichting „Bouwstenen voor Dierenbescherming”

De Stichting „Bouwstenen voor Dierenbescherming” (correspondentie-adres: Mevrouw V. R. VAN POELGEEST-SPATKOWA, Paulus Potterstraat 5, Amsterdam-Z.) looft geldprijzen uit, van f 1000 of veelvoud daarvan, voor experimentele onderzoeken, die de mogelijkheid schep- pen van een aanzienlijke besparing op het aantal benodigde proefdieren (in het bijzonder, doch niet uitsluitend, honden, katten of apen) bij biologische standaardisering en andere daarmee vergelijkbare werkzaamheden, die routinematig plegen te worden verricht en veel proefdieren vereisen. In het verleden werden prijzen uitgereikt aan Dr. H. G. KWA te Amsterdam (1967) en in 1971 aan drie teams van onder- zoekers, en wel resp. Ir. A. L. VAN WEZEL en Drs. B. C. KRUYT te Bilthoven, het Instituut voor Tropische en Pro- tozoaire Ziekten van de Faculteit der Diergeneeskunde te Utrecht en aan Dr. A. SCHUURS en C. J. VAN WIJNGAARDEN te Oss.

Aanvragen in viervoud (aan bovenstaand adres) dienen vergezeld te gaan van een beschrijving van de nieuwe me- thode in de vorm van een reeds verschenen publikatie niet ouder dan 4 jaar of van een door een wetenschappelijk tijd- schrift voor publikatie aanvaard manuscript. Zij dienen te worden ingediend vóór 15 december 1974 en zullen worden beoordeeld door een onafhankelijke jury, die tevens advi- seert omtrent de omvang van de eventueel toe te kennen prijs. De jury bestaat uit de volgende personen: Prof. Dr. E. L. NOACH (voorzitter), Prof. Dr. W. LAMMERS en Prof. Dr. D. DE WIED.

Nadere inlichtingen kunnen worden verkregen bij de voorzitter van de jury: Prof. Dr. E. L. NOACH, Farmaco- logisch Laboratorium der Rijksuniversiteit, Wassenaarse- weg 62, Leiden.

Literatuuronderzoek voor de Voedingsraad

Er zijn thans drie vraagstukken aan de orde waarover de Voedingsraad literatuurstudies zou willen laten verrichten.

Het betreft de volgende onderwerpen:

1. De invloed van Biotine, vitamine C, nicotinezuur, foliumzuur en vitamine B₁₂ op de plasmalipiden in verband met het ontstaan van atherosclerotische afwijkingen.

2. De invloed van de huidige eiwitconsumptie op het metabolisme van vitamine B₆ (pyridoxine) en foliumzuur.

3. Hoe stelt men deficiëntie-verschijnselen als gevolg van het gebruik van een niet adequate voeding in een zo vroeg mogelijk stadium vast? Welke methoden zijn geschikt voor epidemiologisch onderzoek?

Degenen die belangstelling hebben voor het verrichten van een literatuurstudie op een der genoemde gebieden ge- lieve zich te richten tot: De Algemeen Secretaris van de Voedingsraad, Mw. Dr. Ir. Th. F. S. M. VAN SCHAIK, J. C. van Markenlaan 5, Rijswijk (Z-H).

Rijswijk, 16 juli 1974

Prof. Dr. C. DEN HARTOG,
voorzitter

INGEZONDEN

Contraceptie bij minderjarigen

N.a.v. zijn artikel zou ik Dr. KREMER (1974) de volgende vraag willen stellen: Lijkt het u niet wenselijk, dat een (huis)- arts alvorens over te gaan tot het verstrekken van (infor- matie over) anticonceptiva aan ongehuwde tieners — gezien het grote gevaar van ongewenste zwangerschap — zich erop toelegt geslachtsverkeer aan *ongehuwde* tieners met klem te ontraden? Er zijn immers, zoals u op bl. 1011 schrijft, in 1971 van de groep van 54 tienermeisjes die zich lieten aborteren 46 zwanger geworden, ondanks anticonceptie-adviezen (d.i. bijna 85%!).

Ook al zou dit percentage (veel) te hoog zijn, dan nog lijkt mij het verantwoordelijkheidsbesef t.a.v. de gevolgen der coitus dermate onvoldoende, dat mijn vraag bestaans- recht heeft. Een groot aantal geprovoceerde abortussen (en ongewenste zwangerschappen) is „een te hoge prijs voor het blindelings volgen” van de seksuele moraal in deze tijd. Het niet ontraden van geslachtsgemeenschap aan ongehuwden is m.i. medisch-ethisch onjuist.

Literatuur: KREMER, J. (1974) *Ned. T. Geneesk.* 118, 1009.

Utrecht, juli 1974

M. E. TH. BOSSCHA

Het is ongetwijfeld waar dat het aantal ongewenste zwan- gersschappen bij tieners veel kleiner zou worden wanneer deze groep bereid zou zijn zich meer beperkingen op te leg- gen t.a.v. voorechtelijk geslachtsverkeer. De Chinese Volks- republiek, waar de seksuele moraal voorechtelijk geslachts- verkeer sterk afkeurt, is hiervan een voorbeeld. Het is echter onwaarschijnlijk dat de Nederlandse tiengroep zich op korte termijn een dergelijke zelf-discipline zal opleggen of van bovenaf opgelegd zal krijgen.

In het huidige westerse cultuurpatroon is het voorschrij- ven van een valhelm effectiever om de frequentie van hersen- letsels bij tieners ten gevolge van bromfietsongevallen te be- perken dan het geven van adviezen om voorzichtig te rijden. Zo ook zal het bevorderen van het gebruik van contracep- tiva door tieners waarschijnlijk gunstiger zijn voor een dal- ling van de abortus-provocatus-frequentie in deze groep dan goed bedoelde maar van weinig realiteitszin getuigende ad- viezen om zich van voorechtelijk geslachtsverkeer te ont- houden. Dat in een groep van 54 geaborteerde tienermeisjes 46 zwanger werden ondanks contraceptie-adviezen van de huisarts behoeft niet tegen deze stelling te pleiten. Het is waarschijnlijk dat een groot deel van deze zwangerschappen te voorkomen was geweest wanneer de contraceptie-adviezen deskundiger, duidelijker en overtuigender waren gegeven. Bovendien mag men uit 46 gevallen waarbij de con-

trapectie-adviezen hebben gefaald geen conclusies trekken betreffende het nut van deze adviezen, wanneer dit cijfer niet kan worden vergeleken met het aantal gevallen waarbij dank zij contraceptie-adviezen ongewenste zwangerschap werd voorkomen.

Groningen, juli 1974

J. KREMER

Moderne contrastmiddelen voor angiografie en urografie

Het samenvattende overzicht van collega LAMEER (1974) behandelt terloops de reacties met een anafylactisch karakter.

Als medicamenten worden met name zuurstof, antihistaminica en corticosteroiden genoemd. Volgens de moderne literatuur (DOUGLAS 1970; INNES c.s. 1970; WEIGEN c.s. 1973; KELLIS c.s. 1974; LOCHY c.s. 1974; VOSS 1974) hebben antihistaminica en corticosteroiden in de eerste kostbare minuten evenwel geen bewezen nut. Het middel der keuze is adrenaline. Afhankelijk van de ernst van de situatie dient dit intramusculair — eventueel intraveneus — te worden toegediend (0,5 ml i.m. 1:1000 oplossing, bij zeer ernstige situaties 2-5 ml 1:10.000 oplossing i.v.).

Het volgende citaat (BARNHARD en BARNHARD 1968) spreekt voor zichzelf: „Adrenalin (epinephrine) is a most important counteracting drug. It should be instantly available. Have it in the room in a syringe with needle attached every time a contrast agent is injected.”

Literatuur: BARNHARD, H. J. en F. M. BARNHARD (1968) *Radiology* 91, 74. — DOUGLAS, W. W. (1970) in: L. S. GOODMAN en A. GILMAN, *The pharmacological basis of therapeutics*, bl. 637. Macmillan, Londen. — INNES, I. R. en M. NICKERSON (1970) in: L. S. GOODMAN en A. GILMAN, *The pharmacological basis of therapeutics*, bl. 517. Macmillan, Londen. — KELLY, J. F. en R. PATTERSON (1974) *J. Amer. med. Ass.* 227, 1431. — LAMEER, C. (1974) *Ned. T. Geneesk.* 118, 1002. — LOCKEY, R. F. en S. C. BUKANTZ (1974) *Med. Clin. N. Amer.* 58, 147. — VOSS, H. E. (1974) in: H. F. CONN, *Current therapy*, bl. 552. Saunders, Philadelphia. — WEIGEN, J. F. en S. F. THOMAS (1973) *The complications of diagnostic radiology*, bl. 72 en 130. Thomas, Springfield.

Haarlem, juli 1974

M. P. CHANDIE SHAW

In het samenvattend overzicht over moderne contrastmiddelen voor angiografie en urografie zijn de ongewenste reacties inderdaad terloops behandeld omdat het overzicht geschreven werd als leidraad bij de keuze van het contrastmiddel. Dit neemt niet weg dat als medicament voor de bestrijding van anafylactische reacties ook zeker adrenaline genoemd had moeten worden. Ik ben collega CHANDIE SHAW dan ook dankbaar voor zijn zeer waardevolle opmerking. Toch blijft ook hiermee het onderwerp „ongewenste reacties” nog onvoldoende belicht en afzonderlijke behandeling daarvan lijkt gewenst. Immers: „If reactions to contrast material were common occurrences, radiologists would be skilled in coping with them. Fortunately, such reactions are uncommon, but it is their very infrequency that tends to make the radiologist complacent and ill-prepared to cope with the emergency that one day will come” (BARNHARD en BARNHARD 1971).

Literatuur: BARNHARD, H. J. en F. M. BARNHARD (1971) in: H. L. ABRAMS, *Angiography*. 2e druk. Boston.

Mook, juli 1974

C. LAMEER

BERICHTEN

Buitenland

DUITSLAND (B.R.)

Anti-epileptica en foetale misvormingen. De „Arzneimittelkommission der deutschen Ärzteschaft” waarschuwt voor de mogelijke schadelijke werkingen die anti-epileptica bij zwangere vrouwen op de foetus zouden kunnen uitoefenen. (*Dtsch. Ärztebl.*, 18 juli bl. 2230.) De commissie beschikt over gegevens betreffende 1461 behandelde en 455 onbehandelde epileptische moeders, uit 11 retrospectieve onderzoeken. De misvormingenpercentages bedroegen in de twee groepen 6 resp. 4,2; bij niet-epileptische moeders is het percentage 2,5. De kans op foetale misvorming is dus ook bij onbehandelde epileptische moeders groter dan bij andere vrouwen. Het misvormingenpercentage bij de behandelde epileptische vrouwen is significant hoger dan bij de niet-behandelde. Maar het is nog niet zeker dat de toegevoegde anti-epileptica daarvan de oorzaak zijn. Misschien is het percentage misvormingen reeds op zichzelf hoger bij vrouwen die intensief behandeld moeten worden.

DUITSLAND (D.D.R.)

Gedwongen voortzetting van opleiding. De minister van gezondheid van de Duitse Democratische Republiek heeft besloten dat alle artsen en tandartsen voortaan verplicht zullen zijn, een voortgezette opleiding te volgen. Deze zal vijf jaar duren en moet „in der Einheit von fachlicher und gesellschaftswissenschaftlicher Bildung und Erziehung auf der Grundlage der marxistisch-leninistischen Weltanschauung in Verbindung mit hoher ärztlicher Pflichterfüllung und aktiver Teilnahme an der gesellschaftlichen Entwicklung erfolgen”. Het besluit wordt 1 september a.s. van kracht. (*Ärztl. Praxis*, 20 juli bl. 2649.)

GROOT-BRITTANNIË

Ghost patients. Mr. MARCUS LIPTON heeft in het Lagerhuis de vraag gesteld of de minister voor sociale diensten bekend was met het feit dat de bevolking van Inner London volgens officiële cijfers 2.700.320 zielen telt, terwijl het aantal patiënten op dokterslijsten 3.223.737 bedraagt. Dr. DAVID OWEN, staatssecretaris voor gezondheid, antwoordde dat de vorige Inner London Executive Council een speciale